

Παρακολουθώντας την κατήχηση από έναν επίσκοπο (Γιάννης Τοπαλίδης, Εκπαιδευτικός, ΜΑ Θεολογίας)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

(ελάχιστο δείγμα ευγνωμοσύνης και αγάπης στον

Επίσκοπο π. Ναθαναήλ – Μητροπολίτη Κώου & Νισύρου)

Έχω μεγαλώσει σε περιβάλλον χριστιανικό. Ο πατέρας μου παπάς, από μικρό παιδί με είχε κοντά του. Για χάρη του, και εξαιτίας των αναγκών του ναού που διακονούσε προσπάθησα από μικρός να γίνω ψάλτης. Χάρη στην εκκλησιαστική μουσική άρχισα να κατηχούμαι με έναν διαφορετικό τρόπο, ενώ συνάμα στο ψαλτηλίκι χρωστώ τις μετέπειτα σπουδές μου στη μουσική γενικότερα. Η έννοια της κατήχησης φάνταζε στα μάτια μου ως μέρος της καθημερινότητας, κουβαλώντας συνάμα και κάθε στοιχείο προκατάληψης. Μ' άρεσε από μικρό περισσότερο να ψάλλω και να λειτουργούμαι, παρά να ακούω τη δασκάλα του ενοριακού κατηχητικού, εκτός κι αν μας μάθαινε παιχνίδια και τραγούδια.

Το ιερατικό περιβάλλον πάντοτε μου ήταν οικείο και λιγάκι βαρετό. Οι ιερείς, όταν άρχισε μέσα μου η εφηβική επανάσταση, μου φαίνονταν όλο και πιο αφύσικοι άνθρωποι. Τα ρούχα τους, η οσφυοκαμψία τους, ο ολιγογραμματισμός τους... Οι επίσκοποι επίσης. Μάλιστα στους επισκόπους και στους άγαμους ιερείς το εφηβικό μου μυαλό διέβλεπε πάντα την ψυχολογική διάθεση του να πουλήσουν στυλ. Δεν γελούσαν συχνά, ήταν σοβαροί, ήθελαν πάντα να «κηρύξουν», να κάνουν την καθημερινότητα διδαχή για κάποιον παράξενο «Χριστό» του μυαλού τους.

Γνώρισα αρκετούς επισκόπους στη ζωή μου, λόγω και της ιδιότητας του πατέρα μου. Πάνω κάτω, η ίδια εντύπωση με διακατείχε για όλους.

Τον Αύγουστο του 2010, λόγω διορισμού της συζύγου μου στο νησί της Κω, εγκαταστάθηκα σ' αυτόν τον πανέμορφο τόπο. Κάθε νέα εγκατάσταση – μετακόμιση, έχει πάντα τις δυσκολίες της. Πρώτ' απ' όλα αναρωτιέσαι τι άνθρωποι θα βρεις για να συνεννοηθείς, να συνεργαστείς, να εμπιστευθείς για τα παιδιά σου, την καθημερινότητά σου, την χρεία της κάθε ημέρας. Λίγες μέρες αφότου μπήκαμε στο πρώτο σπίτι στο νησί, ένα νησί γεμάτο τουρισμό, τόσον που ουδέποτε ως τότε είχαμε ξαναδεί, προσπαθούσαμε να γνωρίσουμε το περιβάλλον. Στο δρόμο μας σε απογευματινή βόλτα συναντήσαμε έναν παππούλη. Ήταν ίσως ο μόνος που βλέπαμε στο τουριστικό αυτό νησί να κάνει καθημερινά μια βόλτα και να περπατά φυσιολογικά σαν άνθρωπος... Μας καλησπέρριζε πρώτα αυτός, μέχρι που την τρίτη φορά του πιάσαμε κουβέντα. Μέσα σε λίγη ώρα μας κατατόπισε για όλα στο νησί, μας σύστησε μέχρι και ανθρώπους για να μας κρατάνε τα -τότε- μωρά παιδιά μας. Καταπληκτικός ο παπάς. Χαρωπός και χαροποιός. Παίρναμε την ευχή του και κατόπιν πάντα μας αγκάλιαζε και μας ασπαζόταν. Το ίδιο και τα παιδιά μας.

Μετά λίγες μέρες, αυτοβούλως πήγα στα γραφεία της τοπικής Μητροπόλεως, για να πάρω ευχή από τον τοπικό μητροπολίτη και να συζητήσω ενδεχομένως την ανάληψη ευθύνης εκκλησιαστικού αναλογίου σε ναό του νησιού. Το ψαλτηλίκι για 'μένα είναι μεράκι που δεν ξεπερνιέται με τίποτε. Κρατούσα στα χέρια μου μάλιστα κι έναν φάκελλο με τα πτυχία και τα διπλώματα μουσικής που κατείχα μπας και χρειαστεί να πείσω κάποιον γι' αυτό που είμαι. Οι ιερωμένοι της υποδοχής μ' έβαλαν κατευθείαν στο γραφείο του μητροπολίτη και αίφνης διαπιστώνω ότι μπροστά μου είχα τον παππούλη του απογευματινού περιπάτου. Τα 'χασα από τη χαρά μου... «Κύριε καθηγητά καλώς ήρθατε» μου είπε... Ναι ήταν ο μητροπολίτης Ναθαναήλ. Με κέρασε ο ίδιος γλυκό και νερό και σε 10 λεπτά μαζί με τον πρωτοσύγκελλό του κι έναν λαϊκό παππού που βρισκόταν εκεί, με πήγαν σ' ένα ναό που όντως ζητούσε ψάλτη για τις ανάγκες του. Δεν χρειάστηκε να αποδείξω τίποτε. Η εμπιστοσύνη και η αγάπη που μου έδειξε από την πρώτη στιγμή

εντυπώθηκαν μέσα μου σαν να επρόκειτο για άνθρωπο που με γνώριζε χρόνια.

Τον Οκτώβρη της ίδιας χρονιάς, έμαθα για τις κατηχήσεις της Τετάρτης στην Κω. Ανακοινώθηκε ότι ο Μητροπολίτης κατηχεί στις 5.00 μ.μ. τους ενηλίκους και στις 6.00 μ.μ. τα νέα ζευγάρια. Περίεργο... Μητροπολίτης σε ρόλο κατηχητή... Πρωτόγνωρο και πρωτάκουστο... Μου ήρθαν στο μυαλό οι «Κατηχήσεις» του Αγίου Κυρίλλου Πατριάρχου Ιεροσολύμων! Δεν υπερβάλλω. Κατήχηση από επίσκοπο είναι σχεδόν αδύνατο πράγμα στην ελλαδική εκκλησιαστική κατάσταση. Αλλά πώς αλλιώς; Που η Κως έδειχνε αποίμαντη και ακατήχητη χριστιανικά για δεκαετίες! Η γνωριμία μου με τον π. Ναθαναήλ ήταν τόσο ζεστή απ' την αρχή που δεν χρειάστηκε πολλή σκέψη. Επέλεξα να πηγαίνω στο «τμήμα» των 6.00 μ.μ.. Το τμήμα των 5.00 ήταν πολυπληθές και απαρτιζόμενο από το γνωστό εκκλησιαστικό πλην γεροντικό πλήρωμα. Το δικό μας είχε σαφώς νεότερους ανθρώπους αλλά συχνά λιγότερα από 10 άτομα. Ο π. Ναθαναήλ μοιράζει ή δωρίζει στον καθένα μας μια Καινή Διαθήκη και ξεκινά καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς το σχολιασμό και την ερμηνεία συνεχόμενων περικοπών από τις Παύλειες επιστολές. Τούτα τα χρόνια ασχοληθήκαμε με τις επιστολές Προς Κορινθίους Α' και Β', Προς Φιλιππησίους, Προς Γαλάτας, Προς Ρωμαίους, ενώ συχνά πυκνά ασχολούμαστε είτε με τις Πράξεις είτε με κάποια Ευαγγελική περικοπή. Το κατηχητικό μάθημα ήταν/είναι το πιο ελεύθερο μάθημα για την Εκκλησία που έχω γνωρίσει ως τώρα. Η περικοπή είναι η αφορμή για ένα σχόλιο του επισκόπου. Εμείς μπορούμε να ρωτήσουμε ή να σχολιάσουμε, ή να επεκτείνουμε την κουβέντα σε ό,τι μας έρχεται στο νου σχετικά με την περικοπή και την εκκλησιαστική ζωή. Ανάμεσά μας, άνθρωποι με αγνή καρδιά, με γνώση, με αγάπη και διάθεση εκκλησιαστικής διακονίας, πάντοτε χαρούμενοι από τη χαρά και το γέλιο που σκορπά ο «δεσπότης» και κατηχητής μας. Σχεδόν κάθε Τετάρτη, η παρέα πηγαίνει κατόπιν για ένα καφέ, ή τσάι ή κρασί, συνεχίζοντας με τρόπο χαλαρό και χαρωπό την κουβέντα. Ο «δεσπότης» πάντοτε μπαίνει τελευταίος στην καφετέρια ασπαζόμενος ή συνομιλώντας ή απλά χαιρετώντας όλες και όλους τους παρισταμένους και τις παριστάμενες μέσα στο καφέ. Έχει καταφέρει να αποτελεί το πιο «must» πρόσωπο στην πόλη της Κω. Το ίδιο και στο ναό μας, όποτε έρχεται για αρχιερατική λειτουργία ή για χοροστασία.

Είναι αξέχαστος ο τρόπος του με τις κόρες μου. Πάντοτε είχε και έχει κάτι μαζί του για να τις δώσει: παιχνιδάκι, καραμελίτσα, μικρή εικόνα... Πάντοτε. Η αποθέωση ήταν μια φορά στο γραφείο του όπου πήγαμε οικογενειακώς να τον επισκεφθούμε... Παραμονές Πάσχα ήταν. Κέρασε εμένα και τη σύζυγο, και πήρε τις κόρες μου μαζί του, τις έδωσε κάτι ποντικάκια με ρόδες και αυτόματα ελατήρια που τα έκαναν να τρέχουν γρήγορα. Έσκυψε και έδειξε στα κορίτσια πώς παίζεται το παιχνίδι, γονάτισε για να τις χαρεί και να γίνει και αυτός λίγο παιδί μαζί τους.

Η αγάπη του για τα παιδιά μου μα κι η απλότητα αυτού του ανθρώπου τον έκανε ολοένα και περισσότερο να φαντάζει στα μάτια μας ως παράδειγμα προς μίμηση στην ειλικρίνεια και στην ευθύτητα, στην κοινωνικότητα και στην ευγένεια. Ο π. Ναθαναήλ μιλά με έναν απλό πιστό όπως θα μιλούσε με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ενώ υποδέχεται τον Π.τ.Δ. όπως υποδέχεται έναν από εμάς στο γραφείο του.

Οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές των σχολείων, συχνά πυκνά τον καλούν σε κάθε εκδήλωσή τους. Συχνά και μέσα στο μάθημα, είτε των θρησκευτικών, είτε άλλο, εφόσον η παρέμβασή του μπορεί να είναι σχετική.

Οι μεταπτυχιακές σπουδές του στη λαογραφία, οι καλλιτεχνικές ευαισθησίες του και η αγωνία για τη σωτηρία της πολιτισμικής μας κληρονομιάς, έκαναν πολλούς από εμάς τους εκπαιδευτικούς να τον συμβουλευόμαστε για ανάλογα ζητήματα. Αξέχαστη θα μου μείνει η ξενάγηση την οποία μας έκανε στους παλιούς ναούς της πόλης, στα πρωτοχριστιανικά μνημεία, στα βαπτιστήρια του νησιού μας. Πρόσφατα με τεράστιες προσπάθειες σε κόπο, κούραση, ιδρώτα και σε χρήμα συνέβαλε στην αναστήλωση δυο μοναστηριών και πολλών κατεστραμμένων ναών. Κατάφερε βρήκε τους ιδιοκτήτες και αγόρασε την πατρογονική οικία του νεομάρτυρα Αγίου Νικήτα στη Νίσυρο, ενώ τον τελευταίο καιρό ετοιμάζει πυρετωδώς το νέο Εκκλησιαστικό Μουσείο της Κω, στην ανακαινισμένη παλαιά οικία του εκάστοτε μητροπολίτη, μια και ο ίδιος επέλεξε ως κατοικία του ένα μοναχικό κελλί πάνω από το γραφείο του, δίπλα στην Ευαγγελίστρια. Με τα ίδια μου τ' αυτιά τον άκουσα να λέει κάποιες φορές «φτάσαμε στο αμήν στα οικονομικά με τα έξοδά μας όμως τελευταία στιγμή ο Κύριος μας φρόντισε και συνεχίζουμε...». Επρόκειτο για τη λειτουργία του καθημερινού συσσιτίου σε 560 ενδεείς συμπολίτες μας οι οποίοι στηρίζονται διακριτικά από ομάδες εθελοντών της τοπικής Εκκλησίας με delivery παράδοση του γεύματός τους. Το συσσίτιο δεν γνωρίζει διακρίσεις, ενώ ο π. Ναθαναήλ κατάφερε να κινητοποιήσει δεκάδες συμπολίτες...

Κάθε Γενάρη, στις 30, ανήμερα της εορτής των Τριών Ιεραρχών, ετοιμάζει εορτή για εμάς τους εκπαιδευτικούς του νησιού: «Είστε αυτοί που συνεχίζουν το έργο της δημιουργίας του Θεού» μας λέει και μας ξαναλέει. Κάποιος ομιλητής αναφέρεται στην εορτή ή παίρνει αφορμή από αυτήν, ενώ κάποιο μαθητικό μουσικό και θεατρικό σύνολο παρουσιάζει ένα μικρό πρόγραμμα.

Τον Δεκέμβρη του 2012, στο τέλος μιας μουσικής παράστασης του σχολείου μου, της οποίας είχα την επιμέλεια με πιάνει και μου λέει: «Θέλω να αναλάβεις τη γιορτή των Τριών Ιεραρχών φέτος. Κάνε ό,τι νομίζεις, σου έχω εμπιστοσύνη. Μην κινηθείς σε κάτι ιδεολογικά ορθόδοξο, να είσαι ελεύθερος σε κάθε τι».

Οργανώσαμε με μια συνάδελφο, μουσικά και θεατρικά, την απόδοση ενός παραμυθιού/διηγήματος της Ευγενίας Φακίνου «Ο Νικητάκης θέλει να γίνει Άγιος». Μια δημοσιογράφος παρακολουθώντας την ξενάγηση στη Σύμη από ένα βοσκόπουλο, πέφτει και κτυπά το πόδι της. Το βοσκόπουλο έχοντας κάποιες βασικές γνώσεις πρώτων βοηθειών από τα πρόβατά του την βοηθά πάρα πολύ. Αυτή με ευγνωμοσύνη τον ρωτά τι θέλει να γίνει όταν μεγαλώσει και το βοσκόπουλο -ο Νικητάκης- της απαντά με μια φυσικότητα «Άγιος». «Θέλω να γίνω Άγιος και να πετώ με τα φτερά του αγγέλου από εδώ κι από εκεί για να πηγαίνω να βοηθώ δωρεάν στο νησί όποιον με έχει ανάγκη». Το παραμύθι επενδύθηκε με μουσικές και στίχους του Διονύση Τσακνή, του Αλκίνοου Ιωαννίδη, της Λίνας Νικολακοπούλου, του Άρη Δαβαράκη... Συγκινήθηκε ο δεσπότης μας... Πάντα συγκινείται. Είτε εκφωνεί «λάβετε φάγετε...», είτε αναφέρεται στα παιδιά και τους δασκάλους, είτε στους ανθρώπους που προσφέρουν, πάντοτε σπάει και δακρύζει, συναισθανόμενος το βάρος της ευθύνης του και της αγάπης...

Τις επόμενες μέρες, μας έστειλε μια θερμή, θερμότατη ευχαριστήρια επιστολή. Την γιορτή αυτή μας την ανέθεσε άλλες δυο φορές έκτοτε... Πάντοτε με εμπιστοσύνη για την επιτυχία της.

Ο π. Ναθαναήλ κατάφερε να έχει στο νησί μας τις καλύτερες σχέσεις με τη μουσουλμανική κοινότητα. Είναι εκπληκτικό να τον καλούν οι μουσουλμάνοι συμπατριώτες μας να τους μιλήσει στο τέλος της προσευχής τους σε κάθε Μπαϊράμ. Είναι εκπληκτικό επίσης να τους βλέπεις να συμμετέχουν με κάθε τρόπο στην ενίσχυση του συσσιτίου. Είναι συγκινητικό να βλέπεις μουσουλμάνους μαθητές των γυμνασίων που είναι απαλλαγμένοι από το μάθημα των Θρησκευτικών να ζητούν να παρακολουθήσουν το μάθημα όταν είναι καλεσμένος ο «δεσπότης» μας στην τάξη!

Στην κατήχηση την πρώτη χρονιά που συμμετείχα, ήμασταν μια παρέα ανθρώπων που γέμιζε ταξί. Πλέον ξεπερνάμε τους 40. «Αδέρφια, εσείς είστε η οικογένειά μου. Την κατήχηση αυτή τη χρειάζομαι κι εγώ για να σας ακούω, να πιάνω το σφυγμό της δικής σας σκέψης, την καρδιά σας». Κυριολεκτικά, σχεδόν μας αναγκάζει να μιλήσουμε, να ερμηνεύσουμε, να πούμε τη σκέψη μας πάνω στο αγιογραφικό ανάγνωσμα. Τελευταία έφτασα στο σημείο για την συνάντησή μας να μελετώ βιβλικά ερμηνευτικά υπομνήματα καθηγητών θεολογίας... Του Αγουρίδη, του Βασιλειάδη, του Καραβιδόπουλου πριν τη σύναξή μας. Και Θανάση Παπαθανασίου και Γιανναρά και Ζηζιούλα. Ο μητροπολίτης μας και όλη η παρέα του ... κατηχητικού αναζητούμε μαζί τρόπους και λόγους να γίνουμε «Εκκλησία». Και η Εκκλησία μας «γίνεται» όταν ανοίγεται.

Ο π. Ναθαναήλ, είναι και ένα πρότυπο λιτότητας και κοινωνικότητας. Αλήθεια

πόσους Μητροπολίτες έχει δει κάποιος με όχημα «πολυτελείας» μάρκας Suzuki Ignis και με ποδήλατο; Προχτές το βράδυ, βγήκα για περίπατο. Τον συνάντησα κατά τις 9.00 το βράδυ κοντά στη ΔΕΗ, στο λιμάνι. Σαν πατέρας με γιο, σαν δυο καρδιακοί φίλοι, πορευτήκαμε σε κοινό περίπατο. Μιλούσαμε για την Πόλη, τη συνάντηση της Μυτιλήνης, τη Θεολογία του Προσώπου, το διαχριστιανικό διάλογο, είπαμε καμιά διακοσαριά θερμές καλησπéρες, περάσαμε μπροστά από το μελλοντικό Εκκλησιαστικό Μουσείο της Μητροπόλεώς μας και χωρίσαμε κοντά στη Μητρόπολη. Ένα άλλο βράδυ με βρήκε με το ποδήλατό μου χωρίς φώτα και με φώναξε! «Έλα λίγο στο γραφείο μου... Τώρα!». Έβγαλε κατσαβίδι και μου έφτιαξε κυριολεκτικά το φως του ποδηλάτου...

Γιατί τα μνημονεύω άραγε όλα αυτά; Ο π. Ναθαναήλ εορτάζει τούτες τις ημέρες τα ονομαστήριά του ενώ πριν λίγες ημέρες είχε την επέτειο της ενθρόνισής του ως Μητροπολίτου Κώου και Νισύρου. Τον βλέπω συχνά από μακριά στο δρόμο και τον παρακολουθώ να χαιρετά και να καλολογεί τους πάντες. Θέλω να του φωνάξω από μακριά «Ρε Ναθαναήλ, σε πάω και σ' αγαπώ πολύ», μα δεν προλαβαίνω. Γίνεται αισθητή η παρουσία μου και η αγκαλιά του δεν μ' αφήνει περιθώρια να πω κάτι παραπάνω...

Την περασμένη Τετάρτη, περιμένοντας να μπω στην «κατήχηση» πριν τη Μεγαλοβδομάδα, έχοντας ετοιμαστεί να παρέμβω σε κάθε πιθανή πρόσκλησή του στο αγιογραφικό κείμενο, συνάντησα τον παπα-Σταύρο στενοχωρημένο... Κρατούσε μια ανώνυμη επιστολή με απειλές και ύβρεις προς τον «δεσπότη» μας. Κλονίστηκα. Ακόμη κι ο π. Ναθαναήλ ήταν λιγάκι τρακαρισμένος. Θεέ μου... Τέτοια και τόση ανθρώπινη κακία, ιδιοτέλεια, βλακεία και σαχλαμάρα μέσα σε δυο σελίδες ανώνυμης συνωμοσιολογίας... ΚΥΠΑτζίδικες απειλές, σκιώδης αλητεία απέναντι σ' έναν άνθρωπο που είναι πάντα ανοιχτός σε όλα... Ο οποίος μάλιστα, έφτασε στο σημείο να μας δώσει αντίγραφο της υβριστικής επιστολής...

Δεσπότη μου, διάβασα και ξαναδιάβασα τις ανοησίες. Το πέταξα κατόπιν το παλιόχαρτο γιατί θέλησα να σου γράψω κάτι. Να σου πω το πόσο πολύ σ' αγαπώ και σ' ευχαριστώ για την παρουσία σου και τη στοργή σου προς εμένα και προς όλους μας...

Καλήν Ανάσταση... Καλό Πέρασμα σεβασμιώτατε πατέρα Κώου και Νισύρου